

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön:

Milde Jesus, led oss trogen på din goda viljas stig, gör vår själ för himlen mogen, till ditt rikets verk oss vig så att vi på Ordets grund kan stå kvar i ditt förbund. Amen. (suom. vk 46:3)

Dagens tema är *Guds helgedom*. Evangelietexten är Joh 7:14–18:

14 När halva högtiden redan var över gick Jesus upp till tempelplatsen och började undervisa. 15 Judarna blev förvånade och sade: "Hur kan han känna Skrifterna, han som inte har studerat?" 16 Jesus svarade: "Min lära är inte min, den kommer från honom som har sänt mig. 17 Om någon vill göra hans vilja ska han förstå om min lära är från Gud eller om jag talar av mig själv. 18 Den som talar av sig själv söker sin egen ära. Men den som söker hans ära som har sänt honom, han är sann och ingen orättfärdighet finns i honom.

Herre, helga oss i sanningen. Ditt Ord är sanning. Amen.

Den högtid som Johannes berättar om var lövhyddohögtiden, suckot, som judarna firar till minne av den 40-åriga vistelsen i öknen efter uttåget ur Egypten. De judar som har möjlighet bygger lövhyddor i det fria och äter där, om möjligt också sover i hyddan. Den pågår i sju dagar från den 15:e tishri och inträffar i slutet av september eller början av oktober.

Den här berättelsen är från den sista av de lövhyddohögtider som Jesus firade, ungefär ett halvt år före hans lidande och död. Han hade en längre tid varit verksam i Galileen. Hans bröder, som vid den här tiden inte trodde på honom, pikade honom för att de tyckte att han var feg och inte vågade göra sina under i Jerusalem. Så de uppmanade honom att gå till högtiden. Han sa till sina bröder att de skulle gå, men han skulle ännu inte gå själv, för hans tid hade inte kommit.

Men när halva högtiden hade gått gick han. Och då gick han till templet och undervisade offentligt. Vår text innehåller en del av det samtal han förde med judarna, alltså hans fiender. Först kan vi notera att Jesus undervisade i templet, Guds helgedom, men också att han själv är Guds tempel. Så är också de som följer honom hans tempel. Vi brukar tala om Kyrkan som Kristi kropp.

Vi ska begrunda två saker i texten.

1. Jesus har som Guds Son all kunskap.
2. Vi kan testa Jesu förkunnelse genom att följa honom, men inte bevisa den förnuftsmässigt.

1. Jesus som Guds Son

Judarna förundrade sig över att Jesus hade kunskap i Skrifterna. Han hade inte studerat, sa man. Då avsåg man att han inte hade gått i skola hos någon av de lärda rabbinerna i Jerusalem. Jämför med hur Paulus försvarade sig inför sina anklagare, Apg 22:3. Han hade studerat vid Gamaliels fötter. Gamaliel var en av de förnämsta skriftlärde. Vi kan jämföra honom med en professor i ett högt aktat universitet som man försökte få studera hos för att skaffa status. Men Jesus hade inte studerat hos någon rabbin.

Jesus hade nog som alla andra judiska pojkar gått i skola. De lärde sig recitera de gammaltestamentliga skrifterna på hebreiska. Deras talspråk var arameiska, som var släkt med hebreiska, men det gammalmodiga skriftspråket måste man lära sig för att förstå.

Den text som används andra söndagen efter jul under första årgången, och alltså är huvudtext, handlar om när Jesus som tolvåring besökte Jerusalem vid påsken. Då glömde han sig kvar i templet när hans föräldrar och släktingar gav sig iväg hemåt efter helgen. Han satt där mitt ibland lärarna, och lyssnade och ställde frågor. Alla häpnade över hans förstånd och hans svar.

När hans mor tillrättavisade honom sa han: "Visste ni inte att jag måste vara hos min Far?" Men de förstod inte vad det var han sa. De borde ju ha förstått, eftersom både Maria och Josef hade fått veta av ängeln vem barnet var

som Maria födde. Men de hade inte kunnat koppla det till att han skulle ha en sådan vishet som han visade upp där han satt bland de skriftlärda herrarna i templet.

Jesus själv hade redan då kunskap om vem han var. Han var hos sin Far. Det var inte Josef som var hans far. Han fick bara låna honom och vara hans fostrare efter hans mänskliga sida. Han var hos sin himmelske Far.

När Jesus nu är en mogen man och redan har varit verksam offentligt i flera år berättar han för judarna varifrån han kommer. Han har en kunskap som kommer från honom som har sänt honom. Kunskapen är från Gud. Han har all kunskap, fast han som människa avstår från att bruka den i sin förnedrings tillstånd. Kunskapen har han inte för att människor har lärt honom, utan för att han själv är Gud.

Det här inser hans lärjungar så småningom. När Johannes skriver sitt evangelium många årtionden senare kan han lägga ett helhetsperspektiv på allt han lärt sig om honom. Därför kan han skriva så här redan i det första kapitlet (Joh 1:18), efter att han berättat hans förhistoria som medverkande i skapelsen och vad Johannes Döparen vittnade om honom:

Ingen har någonsin sett Gud, Den Enfödde, som själv är Gud och i Faderns famn, han har gjort honom känd.

Han är själv Gud. Han kom från Faderns närhet, Faderns famn. Och han har gjort Fadern känd.

Det samma lärde han sina lärjungar under den sista kvällen innan han skulle lida och dö. Då lärde han dem den centrala och exklusiva sanningen om att det bara finns en väg till Fadern (Joh 14:6f):

Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig. Har ni lärt känna mig, ska ni också lära känna min Far. Nu känner ni honom och har sett honom.

Det här väckte förundran hos Filippus. Han förstod ännu inte riktigt. Så han ber Jesus visa dem Fadern. Men då säger Jesus (v 9):

Den som har sett mig har sett Fadern.

Många trodde att Jesus hädade när han uttryckte sig som han gjorde. I samtalet med judarna på lövhyddohögtiden blev reaktionen att han var besatt. Det fanns bara två sätt att förstå vad han sa. Antingen var han den han sa sig vara eller så var han besatt av en ond ande, från sina sinnen.

Motsättningen förstärktes under de fortsatta diskussionerna. Det ledde till att judarnas ledare ville gripa honom. Men de kunde inte göra det. För hans tid hade ännu inte kommit. Det var också många som var verkligt funder samma. "Aldrig har någon människa talat som han", sa några av tempelvakterna. Också Nikodemus varnade för att döda honom utan att han hade hörts. Därför hånade man honom: "Är du också från Galileen?"

2. Kan vi bevisa Jesu lära?

Till sina meningsmotståndare, och till oss, gav Jesus ett råd som kunde fastställa om han talade sanning eller om han var besatt och drevs av eget högmod.

Om någon vill göra hans vilja ska han förstå om min lära är från Gud eller om jag talar av mig själv.

På sätt och vis ger Jesus inget enkelt svar. Han har inget absolut bevis för att han har en lära från Gud. Det ska ni få se om ni vill göra Guds vilja, säger han. Med en logisk term kan vi säga att det är ett cirkelbevis. Vi stöder oss på det som ska bevisas. Vi vill bevisa att Jesu lära är från Gud, och för att bevisa det ska vi göra efter det, och då måste vi ju acceptera det.

Vi brukar tala om apologetik när vi försvarar tron gentemot angrepp från dem som förnekar vår tro. Är det någon mening med det?

Ett annat sätt att fråga är: Kan vi bevisa Guds existens? Medeltidens lärda brukade ta fram så kallade gudsbevis. Man menade att man på filosofisk väg kunde bevisa Guds existens.

Innebörden av det som Jesus säger här är egentligen att man inte kan bevisa Gud på ett objektivt sätt. Paulus uttrycker det som en paradox i 1 Kor 1:21–25:

När världen inte genom sin visdom lärde känna Gud i hans vishet, beslöt Gud att genom den dårskap vi förkunnar frälsa dem som tror. Judarna begär tecken och grekerna söker vishet, men vi predikar Kristus som korsfäst – för judarna en stötesten och för hedningarna en dårskap. Men för de kallade, både judar och greker, predikar vi Kristus som Guds kraft och Guds vishet. Guds dårskap är visare än människor, och Guds svaghet är starkare än människor.

Världen är här en beskrivning av dem som inte tror. Världen har inte lärt känna Gud i hans visdom. Världens visdom är dårskap för Gud och Guds visdom är dårskap för världen. Enligt den definition som Jesus ger har världen inte velat göra Guds vilja. För då skulle den förstå att Jesu lära är från Gud.

Paulus skiljer ut två grupper av motståndare: judarna och grekerna.

Judarna var de som Jesus själv argumenterade med. För dem var den korsfäste Kristus en stötesten. Den som blev korsfäst var en brottsling. Och Messias skulle inte vara någon brottsling. Han skulle vara deras kung. En död Messias var enligt deras sätt att se en falsk Messias.

Jesus inbjuder judarna att komma och pröva. Vill ni göra Guds vilja? frågar han. Det vill de nog. Men inte som Jesus förelägger dem. De har sina egna metoder: den lag som Mose hade gett dem, förstärkt med de mängder av tillägg och regler som de gamla hade hittat på. De som hade följt Jesus hade de fått se att han fullbordade allt det som Mose hade krävt. De hade fått se att han var uppfyllelsen av allt det som profeterna i GT hade sagt. Men judarnas ledare ville inte se. De tänkte på sin egen ära.

Jesus tänkte inte på sin egen ära. Han blev en tjänare, en slav, den ringaste bland människor. Det passade inte de ärelystna och förnåma judarna. Att Jesus inte sökte sin egen ära bevisade att han var sann och rättfärdig. Han var ju den enda människan som var rättfärdig.

Den andra gruppen som Paulus talar om var grekerna. Deras ära fanns i deras vishet. De hade ju haft lärare med namn som ännu i dag klingar bekanta: Sokrates, Platon, Aristoteles. De var olika slags vishetsfilosofer som epikue-

er och stoiker. För dem gällde logik och förnuft. Men den uppenbarelse som Jesus lade fram fyllde inte grekernas krav på logik. Den var för dem en dårskap.

Det finns ingen mänsklig vishet i att en man dör som ställföreträdare för andra människor. Att tala om att Gud själv har blivit människa "för att försona världens brott och synder", som den kända julsången beskriver det, det är höjden av dårskap för människans förnuft.

Det är precis lika i dag. Världens kloka skrattar åt en sådan dårskap som att lyssna till och följa Bibeln. I dag hör det till att varna för all extremism. Att hålla sig till Bibeln och inte tänka själv och välja ut det som passar är extremt, och rentav farligt. Först och främst måste man underordna sig vetenskapen, menar man. Om man sätter Bibeln högre än det som världens visa anser är man nog lite galen, eller åtminstone går man med skyggglappar så att man inte ska se verkligheten som den är. På ett fint uttrycksätt heter det att man inte är intellektuellt ärlig.

Men om du vill förstå Jesus och hans apostlars lära, alltså Bibeln, är från Gud, då ska du följa honom! Då ska du göra Guds vilja. Och Guds vilja kan uttryckas just så: följ Jesus, lär dig vad han har för budskap till dig och gör efter det.

Det allra viktigaste är att följa Jesus på hans väg till korset. Att se att han verkställer Guds vilja att han skulle ta på sig världens synder och bli en förbannelse för världen, för att den som tror på honom ska ha frid med Gud och få vara hans i tiden och i evigheten. Vi följer hans väg till graven och ser att han har uppstått som bevis för att han har gjort allt. Där ger oss Anden den fulla glädjen: nu kan inget mer skilja mig från Guds kärlek i Kristus Jesus, för han har segrat.

När vi tar Jesus och hans Ord på allvar blir det inga svårigheter med att ta emot och göra efter det han säger. Då får vi en nyckel till att förstå Mose lag: alla de konstiga bestämmelserna om slavar och högtider och offer, och om ren och oren mat. Det är sådant som angrips i dag som något gammalmodigt. Och så drar man paralleller mellan dessa bestämmelser och NT:s anvisningar och menar att man

måste hålla allt det om man vill vara bibeltrogen. Men då har man helt enkelt inte förstått Jesus! Vill vi göra hans vilja så ska vi förstå. Det har han lovat. Amen.

Bön: Käre Herre Jesus, hjälp oss att följa dig och göra efter din vilja så att vi förstår vem du är. Ta du hand om oss när vi är svaga och tvivlar, så som du gjorde med Filippus och Tomas. Lär oss att i allt ha dig och ditt Ord med oss var dag. Amen.